

Aan:
de heer H. Omlo

(i.a.a. de overige Statenleden)

Assen, 14 mei 2024

Ons kenmerk 20/5.3/224000449

Behandeld door thema Energie

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen ex artikel 41 Reglement van orde
over Gezondheidsklachten windmolens

Geachte heer Omlo,

In uw brief van 25 maart 2024 stelde u een aantal vragen over Gezondheidsklachten windmolens. Deze vragen beantwoorden wij als volgt.

Vraag 1

Is GS bekend met bovenstaande artikelen? *(Volgens inleiding brief JA21).*

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Is GS het met de JA21-fractie eens dat het niet de bedoeling kan zijn dat als gevolg van de aanleg van windparken en windmolens bij omwonenden gezondheidsklachten ontstaan?

Antwoord 2

Wij zijn het eens dat gezondheidsklachten bij omwonenden moeten worden voorkomen als gevolg van de aanleg van windparken en windmolens.

Vraag 3

Hoe gaat GS ervoor zorgen dat de huidige normen voldoen aan de gezondheidseisen en wat gaat GS doen om uit te sluiten dat omwonenden ziek worden van dichtbij geplaatste nog hogere windmolens?

Antwoord 3

De huidige normen voor windturbines worden vervangen door nieuwe normen. De inwerkingstelling van de nieuwe normen wordt verwacht in 2025. In deze nieuwe normen is er extra aandacht voor de gezondheidsrisico's. Voor de nog te plaatsen windmolens (voor zover nu bekend in gemeente Emmen) zullen de nieuwe normen van toepassing zijn.

Vraag 4

Wat doet GS eraan om te voorkomen dat we achteraf, zoals bij recente schandalen in Nederland (bijvoorbeeld het gas- of toeslagenschandaal), tot de conclusie komen dat de overheid geheel gefocust op het behalen van een bepaalde hoeveelheid windenergie, zich blind en doof heeft gehouden voor belangrijke maatschappelijke consequenties van het beleid en er daardoor ernstig afbreuk is gedaan aan de levenskwaliteit van onze burgers?

Antwoord 4

Wij volgen de landelijke onderzoeken en landelijke ontwikkelingen op het gebied van de mogelijke gezondheidsrisico's op de voet. Als daar aanleiding toe is en het binnen het mandaat van de provincie past zullen wij hier actie op gaan ondernemen.

Vraag 5

Is GS bereid een nieuw onderzoek te laten instellen naar de effecten van windmolens van de grootte die thans op veel plaatsen wordt overwogen (280 meter tiphoogte) op de volksgezondheid, al dan niet samen met andere provincies, dan wel de landelijke overheid?

Antwoord 5

In het eerste kwartaal van 2024 zal het RIVM – in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat – een onderzoek starten naar de blootstellingresponsrelatie voor zelfgerapporteerde effecten, gericht op de Nederlandse situatie. In dit onderzoek worden geluidsniveaus van windturbines (blootstelling) gekoppeld aan de mate van hinder en slaapverstoring (respons) bij omwonenden. De resultaten van het onderzoek worden begin 2027 verwacht, waarna ze aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Wij volgen als college dit onderzoek op de voet.

Vraag 6

En in het verlengde hiervan, is GS bereid onderzoek te laten doen naar nieuwe geluidsnormen?

Antwoord 6

Het onderzoek wordt landelijk uitgevoerd (in opdracht van EZK) in afstemming met de provincies. Met de nieuwe normen voor windenergie is er ook sprake van aangescherpte geluidsnormen. Daarnaast zal het vervolgonderzoek ingaan op de effecten van geluid.

Vraag 7

Welke windprojecten lopen er momenteel precies in onze provincie?

Antwoord 7

De volgende windprojecten lopen er op dit moment in de provincie Drenthe:

- 1. Drentse Monden Oostermoer, 45 turbines, gemeenten Borger Odoorn en Aa en Hunze, tiphoogte 211 m*
- 2. Hultewind, 3 turbines, gemeente Coevorden, tiphoogte van 157 tot 182 m*
- 3. Defensie Coevorden, 3 turbines, gemeente Coevorden, tiphoogte 150 m*
- 4. Coevorden, 1 turbine, gemeente Coevorden, tiphoogte 151 m*
- 5. Rembrandt, 3 turbines, gemeente Coevorden, tiphoogte 150 m*
- 6. Procter & Gamble, 1 turbine, gemeente Coevorden, tiphoogte 146 m*
- 7. Weijerswold, 4 turbines, gemeente Coevorden, tiphoogte 180 m*
- 8. Pottendijk, 14 turbines, gemeente Emmen, tiphoogte 150 m*
- 9. Bramenweg, 1 turbine, gemeente Meppel, tiphoogte 74 m*
- 10. N34, ca. 6 turbines, gemeente Emmen, tiphoogte 150 m*

Vraag 8

In welke fase van ontwikkeling zijn deze projecten en hoe ziet de voortgang eruit?

Antwoord 8

De windprojecten 1 t/m 9 zijn gerealiseerde projecten. Het windproject 10 is in voorbereiding (er is/er zijn initiatiefnemers, planologische procedure nog niet opgestart).

Vraag 9

Wat is de hoogte van de windmolens en wat is de kortste afstand tussen een aangekondigde windmolens en de omliggende huizen per project?

Antwoord 9

Hoogte windturbines zie antwoord bij vraag 7. De kortste afstand tussen een aangekondigde (dus nieuwe turbine) en de omliggende huizen is op dit moment nog niet exact bekend.

Vraag 10

Welke gevolgen hebben de gesignaleerde gezondheidsproblemen voor de huidige windprojecten? Is GS bereid projecten tijdelijk stop te zetten zolang niet bekend is wat de exacte gevolgen zijn voor de volksgezondheid?

Antwoord 10

Wij volgen de landelijke onderzoeken en landelijke ontwikkelingen op de voet. Als daar aanleiding toe is en het binnen het mandaat van de provincie past zullen wij hier actie op gaan ondernemen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, voorzitter

, secretaris

Bijlage Toelichting onderzoeken en windnormen

Bijlage 1 Toelichting onderzoeken en windnormen

Onderzoeken n.a.v. gezondheidsklachten

Gezondheidsklachten rondom windparken en windmolens hebben landelijk volop aandacht. Onderdeel van deze aandacht is het Nivel-rapport dat in opdracht van het Ministerie van VWS is uitgevoerd: Gezondheidsverkenning windturbines: bevindingen op populatieniveau van een landelijke studie gebaseerd op gegevens van huisartsregistraties, over een tienjaarsperiode (2012-2021) uit 2023.

Dit onderzoek is eind vorig jaar naar de Tweede Kamer gestuurd. In de Kamerbrief van 21 december 2023 staat: De conclusie van de verkenning is dat er over de jaren heen geen consistent significant verband is gevonden tussen het wonen in de buurt van windturbines of de bijbehorende geluidsniveaus en de aanwezigheid van aan de huisarts gepresenteerde gezondheidsproblemen.

Maar ook wordt erkend dat het onderzoek beperkingen kent: De belangrijkste is dat er relatief weinig mensen binnen 500 meter van een windturbine wonen, waardoor de statistische kracht om verbanden aan te tonen beperkt is.

In de Kamerbrief wordt ook een vervolgonderzoek aangekondigd uitgevoerd door RIVM in opdracht van het ministerie van EZK en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. In het eerste kwartaal van 2024 zal het RIVM - een onderzoek starten naar de blootstellingresponsrelatie voor zelfgerapporteerde effecten, gericht op de Nederlandse situatie, waarover de Tweede Kamer reeds is geïnformeerd (Kamerstuk 32 813, nr. 1085). In dit onderzoek worden geluidsniveaus van windturbines ('blootstelling') gekoppeld aan de mate van hinder en slaapverstoring ('respons') bij omwonenden. De resultaten van het onderzoek worden begin 2027 verwacht.

Met dit laatste onderzoek wordt specifiek ingegaan op de klachten van omwonenden.

Nieuwe windnormen

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) stelt nieuwe landelijke milieuregels voor windparken op. Dit is het gevolg van de uitspraak van de Raad van State in een zaak over de uitbreiding van Windpark Delfzijl Zuid. Op 12 oktober 2023 zijn de nieuwe landelijke milieunormen in concept gepubliceerd. De inspraakprocedure liep tot 22 november 2023. De beoogde datum van inwerkingtreding is 1 juli 2025. De nieuwe normen gaan gelden voor alle windmolens waarvoor nog geen onherroepelijke vergunning is verleend.

De nieuwe normen gaan over strengere geluidsnormen en aanvullend over afstandsnormen. Aspecten die een positief effect kunnen hebben op voorkomen van gezondheidsklachten.

Bij de nieuwe windnormen is ook aandacht voor gezondheid. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van meerdere onderzoeken o.a.:

- Onderzoek naar laagfrequent geluid ten gevolge van windturbines, Onderzoek in het kader van het planMER, Windturbinebepalingen Leefomgeving, Peutz, 2023
- Gezondheidseffecten van windturbinegeluid, RIVM, 2021

Als gevolg hiervan worden in de nieuwe windnormen de geluidsnormen aangescherpt en is er een afstandsnorm geïntroduceerd voor nieuwe plannen voor windenergie.

Bovenstaande informatie is gebruikt bij de beantwoording van de vragen.

College van Gedeputeerde Staten Provincie Drenthe

t.a.v. Mevr. J. Klijnsma

Westerbrink 1

9405 BJ Assen

Betreft: Schriftelijke vragen over Gezondheidsklachten Windmolens

25-03-2024

Geacht College,

Op 22 maart 2024 plaatste het Dagblad van het Noorden het artikel op de voorpagina "Windmolens Meeden brommen nog steeds" In het Algemeen Dagblad verscheen een vergelijkbaar artikel onder de titel: 'Een derde van Gronings dorpje bezoekt dokter vanwege klachten windturbines.' Uit de artikelen blijkt dat in de omgeving van windmolens de gezondheidsklachten toenemen en dat er sprake is van slapeloosheid, stress, boosheid, vermoeidheid en suïcidale neigingen. Ook zou blijken dat de overheid de klachten stelselmatig negeert en zich verschuilt achter een Nivel-rapport en theoretische, modelmatige normen.

Dat brengt de JA21-fractie tot de volgende schriftelijke vragen:

1. Is GS bekend met bovenstaande artikelen?
2. Is GS het met de JA21-fractie eens dat het niet de bedoeling kan zijn dat als gevolg van de aanleg van windparken en windmolens bij omwonenden gezondheidsklachten ontstaan?
3. Hoe gaat GS ervoor zorgen dat de huidige normen voldoen aan de gezondheidseisen en wat gaat GS doen om uit te sluiten dat omwonenden ziek worden van dichtbij geplaatste nog hogere windmolens?
4. Wat doet GS eraan om te voorkomen dat we achteraf, zoals bij recente schandalen in Nederland (bijvoorbeeld het gas- of toeslagenschandaal), tot de conclusie komen dat de overheid geheel gefocust op het behalen van een bepaalde hoeveelheid windenergie, zich blind en doof heeft gehouden voor belangrijke maatschappelijke consequenties van het beleid en er daardoor ernstig afbreuk is gedaan aan de levenskwaliteit van onze burgers?
5. Is GS bereid een nieuw onderzoek te laten instellen naar de effecten van windmolens van de grootte die thans op veel plaatsen wordt overwogen (280 meter tiphoogte) op de volksgezondheid, al dan niet samen met andere provincies, dan wel de landelijke overheid?

6. En in het verlengde hiervan, Is GS bereid onderzoek te laten doen naar nieuwe geluidsnormen?
7. Welke windprojecten lopen er momenteel precies in onze provincie?
8. In welke fase van ontwikkeling zijn deze projecten en hoe ziet de voortgang eruit?
9. Wat is de hoogte van de windmolens en wat is de kortste afstand tussen een aangekondigde windmolens en de omliggende huizen per project?
10. Welke gevolgen hebben de gesignaleerde gezondheidsproblemen voor de huidige windprojecten? Is GS bereid projecten tijdelijk stop te zetten zolang niet bekend is wat de exacte gevolgen zijn voor de volksgezondheid?

Alvast dank voor de beantwoording,

Met vriendelijke groet,

Harry Omlo

JA21 Drenthe